

Othniël, Ehud en Samgar

Periodethema: Richters in Israël
Richteren 2:1 – 3:31

KERNTEKST

Doch zij hoorden ook niet naar hun richters, maar hoereerden andere goden na en bogen zich voor die; haast weken zij af van de weg die hun vaders gewandeld hadden, horende de geboden des HEEREN; alzo deden zij niet. (Richteren 2:17)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

Als de Israëlieten van de Heere afweken, dan gaf de Heere richters die hen weer bij Hem terug wilden brengen. Maar steeds blijkt dat ze niet naar hen willen luisteren. Ze liepen de afgoden achterna en knielden voor hen neer. Zo verbraken ze de band met God, hun Bruidegom.

BEGINSITUATIE

'Richteren' is de vertaling van het Hebreeuwse woord voor rechters. Het boek is genoemd naar de veertien mannen en de ene vrouw die het volk Israël in de periode van Jozua tot Samuël hebben verlost van hun vijanden en hebben beschermd. Othniël, Ehud en Samgar waren de eerste richters. Een richter ontleent zijn gezag aan zijn bijzondere roeping en zending door God. God gebruikt hem om Zijn volk te verlossen van zijn vijanden en de herwonnen vrijheid te beschermen. Hij zuivert de godsdienst en brengt het volk weer terug naar hun enige Wetgever en Rechter. De richter spreekt ook wel recht.

DOELSTELLINGEN

- De kinderen leren dat de Heere ondanks alles trouw blijft. (De Heere stuurt wel vijanden, maar gebruikt de oorlogen en de tegenspoed om Zijn volk Israël weer tot bekering te brengen)
- Ze horen dat God zwakke mensen in Zijn dienst wil gebruiken.

- De kinderen wijzen op de Heere Jezus als de grote Redder van onze grootste vijand, de zonde.

INDELING

Israël vergeet de HEERE, waarna God hen acht jaar laat onderdrukken. Het volk begint zijn nood te klagen bij de HEERE. God verlost hen door de richter Othniël, waarna er veertig jaar vrede is, totdat Othniël sterft. De nieuwe generatie valt weer af van de HEERE, achttien jaar lang worden ze onderdrukt door Eglon. God verlost hen door de richter Ehud. Hij brengt Eglon een geschenk en doodt hem als ze alleen zijn. Ehud weet te ontkomen en verzamelt een leger waarmee de Moabieten worden verslagen. Tachtig jaar lang is er vrede, maar dan verlaat het volk opnieuw de HEERE. Israël wordt onderdrukt door de Filistijnen. Het is een zeer onveilige tijd. Uiteindelijk verlost God hen door de richter Samgar.

OPMERKINGEN

De dood van Ehud wordt in de Bijbel best gedetailleerd beschreven, het is goed om dit te benoemen, maar sta hier ook niet te lang bij stil in de vertelling.

ZINGEN

- Psalm 105:3, 5; 106:24, 26; 130:1, 2; 81:10, 13, 14; 32:5
- ZB - Grote God wij loven U / Groot is Uw trouw o Heer' / Glorie aan God / Als g'in nood gezeten / Heer' ik kom tot U

UITLEG VAN DE PSALM

Als de Heere een zondig mens tot geloof en bekeering brengt, dan leert hij drie dingen: hoe erg zijn zonden zijn, dat de Heere zijn zonden vergeeft. En dan ook dat hij of zij de Heere dank betoont voor

Zijn vergevende genade. Zo heeft ook de dichter van Psalm 130 het beleefd. Vanwege zijn ongerechtigheden=zonden kan hij niet voor God staan de blijven. Maar hij weet: bij Hem is altijd vergeving voor wie hun zonden belijden. En dankzij Zijn vergeving wil je Hem dienen met eerbied en vrees=kinderlijk respect en vertrouwen.

MATERIALEN

Kaart van Israël waarop ook Mesopotamië (huidige Irak), Moab (huidige Jordanië) en het land van de Filistijnen (huidige Gaza) te zien zijn.

INTRODUCTIE

Wie van jullie schrijft rechts? Wie schrijft links? Laat een kind dat links is met zijn rechterhand zijn naam schrijven. Dat lukt niet, hè? Als je links bent, betekent het dat je met rechts veel minder kunt doen. In de tijd van de Bijbel was het een schande om linkshandig te zijn. Dan telde je eigenlijk niet mee. Maar luister eens wat er in deze geschiedenis gebeurt...!

BRUGZIN

Hoe kon dit nu gebeuren?! Wat zijn de Israëlieten verdrietig. Maar ze zijn zelf de verkeerde kant op gegaan. Toen Jozua ging sterven, had hij gezegd tegen het volk dat ze de HEERE moesten blijven dienen.

Vertelling

Maar Jozua was nu gestorven en alle andere mensen die ongeveer even oud als hem waren ook. Er was een nieuwe generatie geboren, een generatie die de HEERE niet kende en ook niet de daden die Hij voor Israël gedaan had. Ze luisteren niet naar Hem en gaan de afgoden van de Kanaänieten dienen. Ze maken die beelden na en buigen zich voor die dode stenen of houten beelden.

Toen Jozua nog leefde hadden ze veel land veroverd en de HEERE had hen bevolen om een periode niet te vechten. Maar toen Jozua gestorven was, waren ze eerst wel even begonnen met strijden. De stammen van Juda en Simeon hebben nog wel heel veel Kanaänieten gedood, maar de meeste andere stammen hebben die moeite niet gedaan. Altijd maar oorlog voeren... En die Kanaänieten doen hen toch geen kwaad? Ze denken: Laat de Kanaänieten er maar rustig wonen, wij hebben er toch geen last van. Ze maken de afgoden van de Kanaänieten na en vereren ze als god. De levende God, de God van hemel en aarde, hún God, verlaten ze. In Richteren 1 kunnen we van de stammen lezen in welke plaatsen ze de Kanaänieten hebben laten wonen. Het komt als een herhaling terug:

BORDPLAN

Othniël – Mesopotamië

Ehud – Moab

Samgar – Filistijnen

niet verdreven, niet verdreven, niet verdreven. En de Israëlieten dienden de goden van die Kanaänieten, de Baäls en de gewijde palen.

Maar dan komen de gevolgen.. Nee, het gaat nooit goed als wij niet doen wat de HEERE zegt! Het gaat niet goed in het land. Er komen vreemde volken die het land binnen vallen. De toorn van de HEERE ontbrandt over hen, er komt oorlog. De koning van Mesopotamië (huidige Irak) valt het land binnen en de Israëlieten moeten naar hem luisteren. Wel acht lange jaren worden ze onderdrukt, de vijanden pakken alles weg, ze roven het land leeg, er staan geen koeien en schapen meer in de weilanden en stallen. Alles, alles wordt weggeroofd. En dan! Dan denken de Israëlieten weer aan de HEERE, ze gaan roepen tot Hem, de Enige die hen helpen kan. Het wonder gebeurt, de HEERE luistert naar hun geroep! De HEERE is lankmoedig: geduldig. Zelfs nu luistert de Heere nog! *Blijft de Heere dan altijd genade geven? Luistert Hij zelfs als je helemaal zonder Hem bent gaan leven? Ja! God blijft trouw als wij ontrouw zijn. Met ons berouw mogen we steeds terugkomen bij God. Hij wil jouw zonden vergeven. Maar we moeten wel tot de Heere terugkeren (beker) en de (genade)tijd goed gebruiken, want als we altijd maar doorleven zonder God kan het wel een te laat zijn. Denk maar aan de mensen die verdronken bij Noach en de zondvloed.*

De Heere stuurt Othniël (zijn naam betekent: mijn sterkte is God) en de Geest van de HEERE was op hem. Hij roept de Israëlieten bij elkaar, verzamelt een leger en trekt ten strijde tegen het vijandige leger. Het leger van koning Cuschan Rischatáim wordt verslagen. Israël is weer vrij dankzij Gods hulp. Veertig jaar lang is er nu rust en vrede in het land. Othniël bestuurt het volk. Othniël is de eerste richter.

Maar Othniël sterft, en dan gaat het weer verkeerd. Het volk verlaat opnieuw de HEERE. Nu komen de vijanden uit Moab (huidige Jordanië). Koning Eglon van Moab verzamelt de Ammonieten en de Amale-

kieten en gaat op weg. Maar lees eens goed wat er in de Bijbel staat? De HEERE stuurde Eglon de koning van Moab, Hij maakte hem sterk. De HEERE is toornig/boos op Zijn volk. Hij verslaat het volk Israël en neemt Jericho (de Palmstad) in bezit. Ze zijn dus de Jordaan overgestoken en zijn daar de stad binnengevallen die Israël als eerste veroverd had toen ze het land binnen waren getrokken onder leiding van Jozua.

Achttien jaar plunderen en roven zij. Achttien jaar lang moet Israël hoge belastingen aan koning Eglon betalen. Dan beseft het volk hoe het allemaal komt. Ze hebben de afgoden binnengelaten en de HEERE niet gediend. Ze gaan weer op hun knieën en smeken om hulp. En de HEERE? Hij luistert naar hun geroep en stuurt opnieuw een verlosser, een richter: Ehud, uit de stam van Benjamin. De stam van Benjamin lag vlakbij de stad Jericho, dus waarschijnlijk had deze stam ook wel veel ellende meegemaakt door koning Eglon.

In de Bijbel staat iets bijzonders over Ehud. Hij is linkshandig. Maar... Ehud kwam uit de stam van Benjamin en denk nu eens goed na. Weet je nog wat de naam Benjamin betekent? Zoon van mijn rechterhand, zo had vader Jakob zijn zoon genoemd. Moeder Rachel wilde hem Ben-oni (=zoon van mijn pijn/smart) noemen, maar vader Jakob besliste anders. En juist iemand uit de stam van Benjamin is linkshandig en kan zijn rechterhand niet goed gebruiken. *Voor God maakt het niet uit of je linkshandig of rechtshandig bent, of als je andere dingen niet goed kunt. De Heere kan iedereen gebruiken.*

Ehud gaat met enkele mannen naar het paleis van Eglon om het belastinggeld te brengen. Onder zijn kleren heeft Ehud een kort zwaard verborgen. Een zwaard dat aan beide kanten scherp geslepen is., ongeveer 70 cm groot. Hij verbergt het op zijn rechterheup, want dan kan hij het met zijn linkerhand snel grijpen. Hij verbergt het onder zijn kleren, zodat niemand het ziet. Al ze in het paleis komen, geven ze al het belastinggeld af aan koning Eglon. Dan gaan ze weer weg.

Op de terugweg verlaat Ehud (als ze bij de afgodsbeelden in Gilgal zijn) de anderen en gaat terug naar het paleis. Hij zegt: 'Koning, ik heb een geheime boodschap van God voor u.' Eglon vertrouwt Ehud en dan moeten alle dienaren de zaal verlaten. Eglon is in de koele opperkamer, een vertrek waar hij zich terug kon trekken wanneer het buiten warm was. Ineens grijpt Ehud met zijn linkerhand zijn zwaard onder zijn kleren vandaan en steekt de koning diep in zijn buik. De koning valt dood op de grond. Er staat in de Bijbel dat Eglon een zeer dik

man is, het zwaard verdwijnt in de buik van Eglon. Dit is een geloofsdaad van Ehud. De Moabieten hebben geen enkel recht om Israël te bezetten en te onderdrukken. Vlug gaat Ehud de zaal uit, doet de deur achter zich dicht en doet deze op slot. Niemand ontdekt hem, God helpt Ehud.

De dienaren vinden dat het bezoek van Ehud toch wel lang duurt, dus ze gaan eens kijken bij het bovenvertrek van Eglon. Daar ontdekken zij dat de deur op slot is, daarom gaan ze er vanuit dat Eglon naar het toilet is. Het duurt eigenlijk wel heel lang. Eén van de dienaren gaat toch maar naar binnen. Hij wil weten wat er aan de hand is. Hij opent de deur met een sleutel en als ze de deur geopend hebben, dan vinden ze hun koning dood op de grond.

En Ehud? Hij is al een heel eind verder, hij is ontsnapt en veilig terug in de bergen van Efraïm. Daar blaast hij op de hoorn om het volk op te roepen tot de strijd. 'Volg mij na, want de Heere zal ons de overwinning geven.' Hij vertrouwt op de HEERE. Onder leiding van Ehud trekt het volk dan ten strijde en ze verslaan de Moabieten. De Moabieten vluchten weg in de richting van de Jordaan, om daar de rivier over te steken en zo terug te keren naar hun eigen land. Maar de Israëlieten laten niet toe dat de Moabieten de Jordaan oversteken. Ze doden alle Moabieten, ongeveer tienduizend mannen. Zo heeft de HEERE weer willen verlossen uit de grote nood. Er breekt een periode van rust aan. Wel tachtig jaar blijft het stil in het land.

Als het volk nu maar niet weer de HEERE gaat verlaten! Maar kijk, na een tijd worden er weer offers gebracht aan die afgoden. En weer komt de HEERE met Zijn straf. Dit keer vallen de vijanden aan twee kanten het land binnen. In het noorden valt koning Jabin het land binnen. En in het zuiden komen de Filistijnen het land binnen en onderdrukken de Israëlieten. Als het volk de HEERE om hulp vraagt, hoort de HEERE weer. Hij gebruikt daarvoor de derde richter: Samgar. We weten niet veel van hem. Er staat maar één vers in de Bijbel over zijn werk. Maar er staat wel iets belangrijks over hem geschreven, namelijk dat hij verlossing bracht. Zo lijkt ook deze richter op de Heere Jezus, de Verlosser!

Samgar treedt het leger van de Filistijnen tegemoet met een ossenstok. Dat is een stok met prikkels, die gebruikt werd bij het ploegen om ervoor te zorgen, dat de ossen de ploeg goed bleven trekken. Wil hij daarmee gaan vechten? Dat is toch dwaasheid? Wat moet één man beginnen tegen een heel leger? Maar de HEERE geeft Samgar kracht en moed. Hij jaagt dat hele Filistijnse leger op de vlucht en zes-

honderd Filistijnen worden door hem doodgeslagen. De HEERE heeft geen sterke mannen met goede wapens nodig, Hij kan ook zwakke mannen met slechte wapens gebruiken. De HEERE heeft Israël weer verlost en heeft Samgar in die strijd bewaard. God alleen komt daarvan de eer toe.

AFSLUITING

Wat lijken Othniël, Ehud en Samgar op de Heere Jezus, de grote Verlosser!

VERWERKING

Stel in een gesprek de volgende vragen:

- Toen het voor het volk Israël weer moeilijk werd, hadden ze de HEERE toch weer nodig. Kon Israël toen weer terugkomen? Durf jij naar God toe te gaan? Wanneer en hoe kunnen we naar God toe gaan?
- De richters zijn redders voor Israël. Ze bevrijden Israël van de vijanden. Als we nu eens over onszelf nadenken, wat of wie zijn onze vijanden? Er is eigenlijk één grote vijand van ons: dat is de

zonde. Kunnen we daartegen vechten? Hoe? Of kunnen we daarvan gered worden? Door Wie? (Jezus Christus). Heb jij ook mensen die als richters zijn en je helpen om weer teug te gaan naar de Heere en Hem lief te hebben?

- Wat een heftige dingen hebben we vandaag in het verhaal gehoord. Mensen worden gedood met een zwaard of met een prikstok. Duizenden mensen sterven. Waarom gebeurt dit eigenlijk? Is dit wel echt nodig? Had God de overwinning op de vijanden niet op een minder bloederige manier kunnen geven?
Het heeft ermee te maken dat Israël het volk van God is. Al de volken die Israël onderdrukken, doen daarmee God pijn. En dan moet God wel ingrijpen. God zorgt ook vandaag nog voor Israël en voor iedereen die in Hem gelooft.
- Leer met elkaar de namen van de Richters (Othniël, Ehud, Samgar, Debora, Barak, Gideon, Thola, Jaïr, Jeftha, Ebzan, Elon, Abdon, Simson, Eli, Samuël). Vraag de kinderen welke namen ze al kennen en welke verhalen daarbij horen.